

ADVIES - RECHT OP AFBEELDING - RECHT OP PRIVACY - REPRODUCTIE - PUBLIEKE MEDEDELING - TOESTEMMING - AANSPRAKELIJKHEID

Voor de reproductie en publieke mededeling van elk portret door de auteur, bezitter of de eigenaar, moet de uitdrukkelijke toestemming worden bekomen van iedere op de afbeelding of foto - door personen uit diens directe omgeving - herkenbare persoon. De persoon die niet de nodige toestemmingen inwint, begaat een fout waarvoor hij of zij persoonlijk aansprakelijk is.

Art. XI.174 W.E.R. verbiedt de reproductie en publieke mededeling van elk portret door de auteur, bezitter of de eigenaar die geen toestemming heeft bekomen van de geportretteerde of, gedurende twintig jaar na diens overlijden, van zijn rechtverkrijgenden. Voor afgebeelde minderjarigen moet toestemming worden bekomen van de wettelijke vertegenwoordiger. De artikelen 8 EVRM, 17 BUPO, 16 IVRK en 22 Grondwet vormen de uitdrukking van het recht op privacy. In al deze artikelen ligt het portretrecht vevat, dat het gebruik door derden van herkenbare afbeeldingen van personen beperkt. Hij die geen toestemming heeft bekomen, schendt de rechten van de afgebeelde persoon.

Van iedere op de afbeelding of foto herkenbare persoon moet de uitdrukkelijke toestemming worden bekomen. Elke onrechtmatige publicatie levert een fout op in de zin van artikel 1382 BW, waarvan de schade moet worden vergoed. Die schade kan zowel van materiële als van morele aard zijn. In de rechtspraak wordt reeds sinds lang aanvaard dat de schending van een persoonlijkheidsrecht automatisch morele schade - of minstens een vermoeden daarvan - oplevert, zelfs indien er geen reële, effectieve schade opgelopen werd. Door de publicatie van foto- of beeldmateriaal kunnen de betrokkenen geschaad zijn in hun persoonlijke levenssfeer.

Ook voor het vastleggen van de beeltenis op zich moet de toestemming van de afgebeelde persoon worden bekomen. Het begeven in de publieke sfeer kan de toestemming impliceren tot het maken van zijn of haar afbeelding. De toestemming tot het maken van de afbeelding, houdt evenwel geen toestemming tot het publiceren van de afbeelding in. Het recht op afbeelding wordt geschonden wanneer de betrokkene gênant overkomt en niet van de afbeelding op de hoogte was. De impliciete toestemming kan niet worden vermoed wanneer de eer en de goede naam van de afgebeelde persoon of personen worden aangetast. Indien de betrokkenen geen bekende personen zijn, kan een eventuele inbreuk op het portretrecht niet worden verantwoord door een algemeen belang.

De toestemming van de afgebeelde is niet vereist wanneer beelden of foto's worden gemaakt van een menigte, zogenaamde sfeerbeelden. Die beelden of foto's veronderstellen niet-gerichte afbeeldingen. Gerichte afbeeldingen, d.w.z. afbeeldingen waarop personen herkenbaar worden afgebeeld en door personen uit hun omgeving kunnen herkend worden, zijn daarentegen geen sfeerbeelden en zijn dus niet toegelaten zonder toestemming van de afgebeelde personen. Onder meer de afbeelding van logo's en kentekens kan bijdragen tot de herkenning van de afgebeelde persoon.

De betrokkenen getuigen van voldoende wil om te bepalen welke handelingen zij wel en welke handelingen zij niet stellen in het kader van hun privéleven. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens klaart uit dat publicaties die enkel tot doel hebben te voldoen aan de nieuwsgierigheid van een bepaald publiek over details van het privéleven van een persoon, niets toevoegen aan een debat. Eventueel gemaakt foto- of beeldmateriaal biedt geen enkele meerwaarde.

Verder zijn de verplichtingen uit de wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens van toepassing op het foto- of beeldmateriaal waarop personen direct of indirect kunnen worden geïdentificeerd.

De persoon die niet conform de wettelijke bepalingen handelt, begaat een fout waarvoor zij persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld op grond van artikel 1382 BW.